

Motion till riksdagen 2006/07:Ub260

av Cecilia Wikström i Uppsala (fp)

Litterär kanon

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa en litterär kanon i skolan.

Motivering

Det finns ett starkt samband mellan skönlitteraturläsning, läsförmåga och elevens förmåga att klara andra skolämnen. Litteraturen är en ingång till svenska språket men binder också samman generationer, minoriteter och landsändar med varandra och ger oss gemensamma referenspunkter när det gäller den svenska litteraturen och historien så som den speglas av svenska författare genom seklerna.

Sedan början av nittiotalet har svenska elevers läsförmåga försämrats. Skolverkets Nu-utvärdering från 2003, den största utvärderingen av grundskolan som någonsin genomförts, visar att andelen lässvaga elever har ökat kraftigt. Mer än var tredje elev i årskurs nio anses behöva särskilt stöd, vilket är en tredubbling av antalet lässvaga elever sedan samma mätning gjordes 1995.

En litterär kanon – ett urval av litterära verk som läses i skolan – bör införas i läroplanen. Det skulle tydliggöra elevernas rätt till stöd av skolan för att få läsa de främsta svenskspråkiga författarna och världslitteraturens stora verk. De elever som inte får stöd hemifrån i sin läsning gynnas mest av att en kanon införs. Det gäller barn som inte har föräldrar som läser särskilt mycket hemma och barn som inte har någon naturlig koppling till litteratur på svenska för att de eller deras föräldrar invandrat till Sverige.

Betydande verk av utländska författare ska ingå, dels för att även dessa många gånger har haft stort inflytande på den svenska kulturutvecklingen, dels för att det har ett egenvärde att eleverna får en inblick i litteraturen i Europa och andra världsdelar.

Fel! Okänt namn på

Fram till sextioalet hade den svenska skolan en litterär kanon. Det sågs som en rättighet för eleverna att vara förtrogen med författare som August Strindberg, Selma Lagerlöf och Ernest Hemingway. I flera andra länder finns en litterär kanon angiven i skolan. I den norska grundskolans avslutande år ska eleverna läsa t.ex. Sigrud Undset, Cora Sandel och Henrik Ibsen. Året dessförinnan ska de norska eleverna läsa tal av t.ex. Winston Churchill och Martin Luther King. I den franska kursplanen finns listor på romaner, dikter m.m. mellan vilka lärarna kan välja i olika årskurser. På den franska romanlistan finns inte bara franska verk utan också betydelsefulla utländska, som t.ex. Selma Lagerlöfs *Le merueilleux Voyage de Nils Holgersson*.

Listan på vilka verk som ska ingå i kanon ska vara en bas och därutöver ska lärarna ha möjlighet att presentera andra verk för eleverna. Förslaget till en litterär kanon ska tas fram av sakexperter inom litteraturvetenskap, kulturhistoria och läsundervisning. Kanon ska revideras regelbundet och ingå i kursplanen i svenska för grundskolan och kärnämneskurserna i svenska i gymnasiet. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 30 oktober 2006

Cecilia Wikström i Uppsala (fp)